

mérőeszközzel ellenőriztük. Eredményeink alapján a funkcionális egészségértés szintje és a diabetes-specifikus számolási készségek meghatározzák a cukorbetegek terápiás hatékonyságát és az önkezelés sikerességét, továbbá befolyásolják az egyének egészségi állapotának alakulását. Konklúzióként elmondható, hogy kapott eredményeink a jövőben hozzájárulhatnak a komplexebb betegedukációs programok előkészítéséhez és a betegek terápiás együttműködésének növeléséhez.

Fábián Enikő Imola (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Egészségesnek vélt ételek impulzív vásárlási preferenciái fiatal felnőttek körében

Az előadásom során ismertetett kutatásomban az egészséges ételek impulzív, kényszeres vásárlással való kapcsolatát és a fiatal felnőttek ilyen nemű preferenciáit vizsgáltam bizonyos kívánatos, vagy épp elkerülendő termékösszetevőkön keresztül. Ezzel kapcsolatban Prestwich, Hurling és Baker (2011) kutatása kiugró a témában, akik bizonyítékot találtak arra, hogy a személyes, implicit attitűdeink-melyek segítségével bizonyos attitűdtárgyak felé folyamatosan gyors, erőfeszítést és figyelmet nem igénylő becsléseket végzünk - fontos szerepet játszanak az egészséges ételek értékelésében, és ez által azok vásárlásának bejósolásában, valamint korrelálnak az alacsony kalóriatartalmú ételek fogyasztásával és a nassolások mennyiségével.

Ha a demográfiai adatokat nézzük, az életkor fordított kapcsolatot mutat a kényszeres vásárlással, azaz a fiatalabb felnőttek érintettebbek e zavart illetően, mint az idősebbek (Kun, Paksi, Arnold, Rózsa és Demetrovics, 2009), emellett nőket jóval nagyobb mértékben érinti a probléma, mint a férfiakat. Klinikai populáción végzett vizsgálatok szerint a páciensek 85–92%-a nő (Demetrovics, 2013). Habár a jelen kutatás egészséges, és nem klinikai populációt vett górcső alá, egyéb, megelőző, evészavarokkal foglalkozó vizsgálatokban nem ritka a kényszeresség és a táplálkozás kapcsolatának vizsgálata. Az orthorexia nervosa (ON) jellegzetes tünetei például mind kényszeres jellegűek, ezek a személyek az egészséges ételek megszállottjának tekinthetők, az életükben az étel minősége foglalja el a központi szerepet, az elfogyasztott ételnek mindenképpen egészségesnek kell lennie (Varga, 2014).

Előadásomban először ismertetem a kutatásban alkalmazott elméleti hátteret, valamint kitérek az alábbi hipotézisekre:

H1, Kun és munkatársai (2009) után feltételeztem, hogy a nőkre jellemzőbb a vásárlásban tapasztalt impulzivitás, mint a férfiakra.

H2, Igyekeztem emellett feltérképezni, hogy vásárlás során valóban mérvadóak-e az ételek bizonyos összetevői, mint például a zsír-és cukortartalom, finomított liszt és azok elkerülése, valamint valóban fontos-e az „E-szám”-, és tartósítószer-mentesség, és, hogy valóban nem számít-e a termékek magas kalória-és szénhidrát-tartalma.

H3, Ezek alapján feltételeztem, hogy a nők hajlamosabbak vásárlás közben megválni az utóbb említett termékösszetevőket, mint a férfiak.

H4, Mind a vásárlásban, mind az étkezésben felmerülő közös tényezőre, a kényszerességre alapozva feltételeztem, hogy a kényszeres vásárlás és az evészavarok (kifejezetten az orthorexia nervosa) között összefüggés van, így ennek fényében nem csak egészségtelen ételek vásárlása esetén vagyunk hajlamosak az impulzivitásra, hanem az egészséges ételek terén is.

Kutatásomban a témára reflektáló Ridgway-féle Kényszeres Vásárlás Skálát (Demetrovics, 2013) és Varga (2014) nyomán az ORTO-11-Hut alkalmaztam (mely eredetileg az orthorexia nervosára való hajlam mérésére szolgál, mely vizsgálatomban a kényszerességre fektetve a hangsúlyt az egészséges ételekkel való kapcsolat felmérésére szolgált).

Végül előadásomban a hipotézisek, és az alkalmazott kérdőívek tükrében ismertetem az eredményeket, konklúziókat, limitációkat.

Tálas Zsuzsanna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Nemi különbségek a serdülőkori mentalizációs képességekben

A mentalizáció az a mentális folyamat, amely során az egyén implicit és explicit módon jelentést tulajdonít saját és mások tetteinek intencionális mentális állapotok alapján, így alapvető szerepet játszik az empátiában. Kutatásunkban egy munkacsoport tagjaként vizsgáltuk a serdülőkori mentalizáción belül a nemi különbségeket. A vizsgálati mintát 434, 10 és 19 éves kor közötti serdülő (170 fiú, 264 lány) alkotta. Az adatfelvétel részben online zajlott. A gyermekek alap demográfiai adataik megadása (kor, nem, iskola típusa, osztályfok) után a Reflektív Funkció kérdőív (RFQ), a Mentalizációs Kérdőív (MZQ) és a Mentalizációs igény kérdőív (MK) kérdéseire adtak választ 6-és 5-fokú Likert-típusú skálákon.

Előadásomban a mentalizáció legfontosabb jellemzőit, valamint a kutatásban használt MK és RFQ kérdőív eredményeit mutatom be. A statisztikai elemzésekhez leíró statisztika mellett T-próbát, Mann-Whitney U-próbát, ANOVÁ-t, Kruskal Wallis próbát és korrelációt alkalmaztam. Első hipotézisünk, miszerint a lányok jobb mentalizációs képességekkel rendelkeznek, részben igazolódott, ugyanis a lányok bizonyos skálákon szignifikánsan jobb eredményeket mutattak a fiúknál. Második hipotézisünk, hogy a 12-13 évesek jobban teljesítenek a 15-16 éveseknél, nem igazolódott, az idősebb korcsoport összességében jobb eredményeket ért el. Harmadik hipotézisünk, hogy a MK-n elért teljesítmény negatívan korrelál az RFQ-n elért eredményekkel, részben igazolódott, ugyanis összefüggés figyelhető meg a kérdőíveken elért pontszámok között. Feltáró jellegű kérdésselvetésünk, miszerint az iskolatípus/pályaválasztási preferencia befolyásolná a mentalizációs eredményeket, nem igazolódott.